



AGUPACIÓ ESCOLAR
ANSELM CLAVÉ

Q - ART

REVISTA D'ART

Núm. 1. Any 1. Mollet del Vallès, febrer de 2021.



Q-ART

03 Prefaci

04 Moscòfor

06 Posidó del caprArtemísion

07 Afrodita de Cnidos

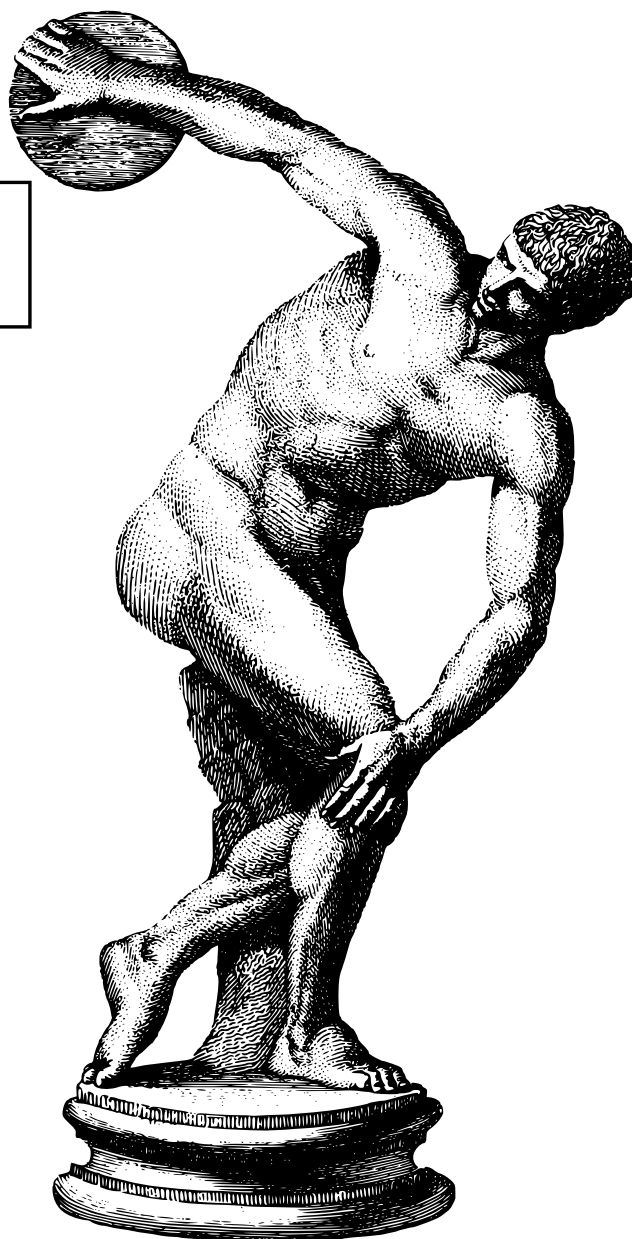
09 Victòria de Samotràcia

11 August de Prima Porta

13 Estàtua Barberini

15 Diana d'Itàlica

17 Estàtua eqüestre de Marc Aureli



AGRUPACIÓ ESCOLAR ANSELM CLAVÉ

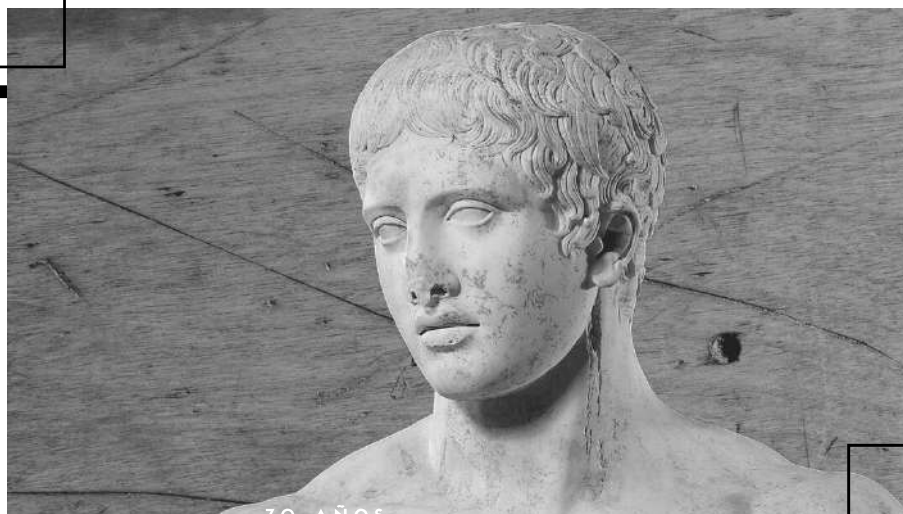
MOLLET DEL VALLÈS



P R E F A C I



Amb aquesta publicació, posem al vostre abast alguns dels treballs realitzats pels alumnes de la matèria d'història de l'art de 4t d'ESO de la nostra escola. En aquesta àrea, l'alumnat s'introdueix en els llenguatges arquitectònic, escultòric i pictòric, i també són presentades algunes de les obres més destacades de la història, sempre treballades cronològicament segons el període. Els primers estils que s'han exposat a l'aula són els corresponents al món clàssic: Grècia i Roma. A la revista digital Q-Art podreu llegir els comentaris d'algunes de les peces escultòriques d'ambdues cultures. Tant l'escultura grega com la romana, així com l'art d'aquestes èpoques en general, han estat de les més influents de tota la història. La constant cerca de la bellesa i la representació de l'art canònic, és una referència molt recurrent a nombroses obres, fins i tot de l'actualitat.



ESCULTURA GREGA

MOSCÒFOR

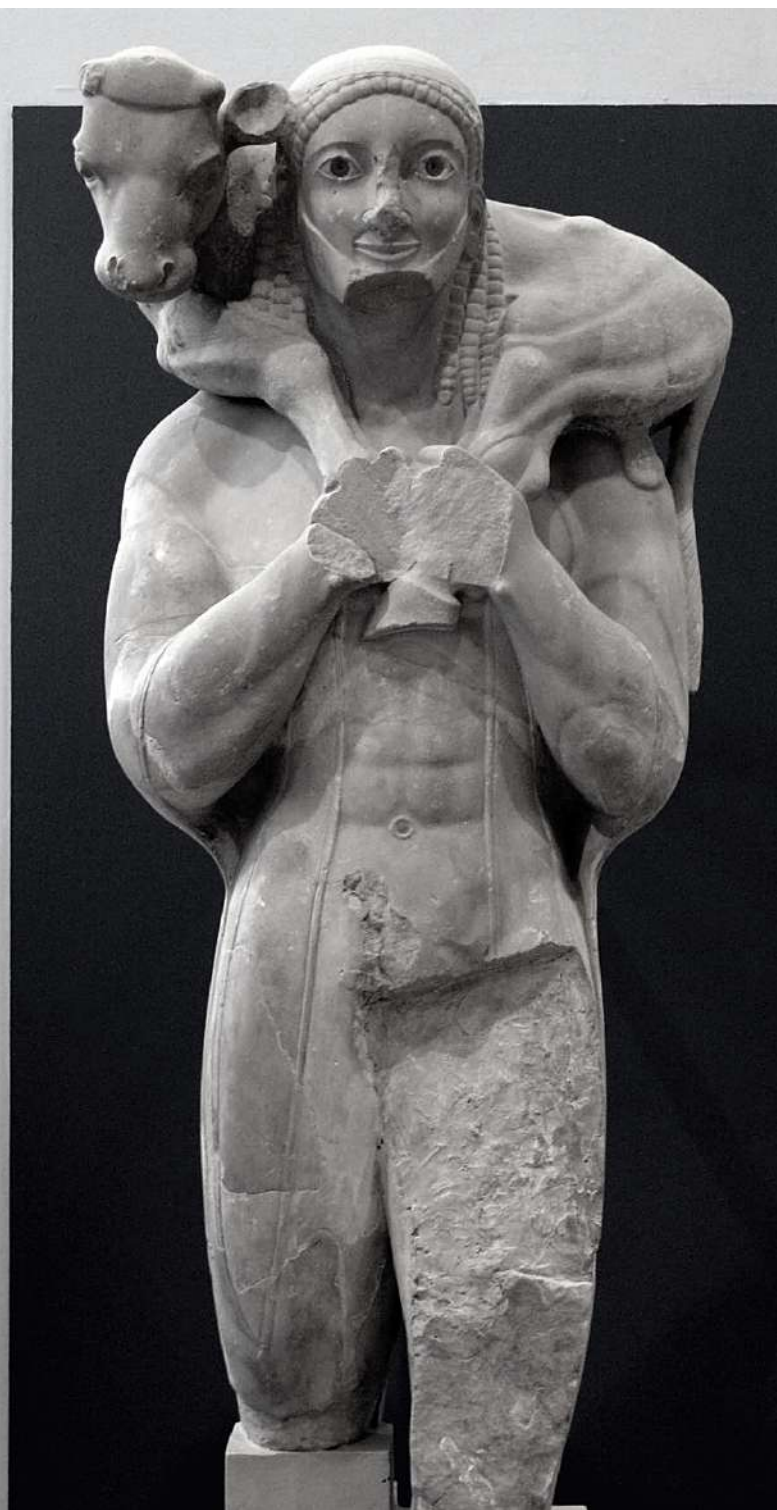
L'escultura del Moscòfor, o jove amb barba, portador d'un vedell sobre les espatlles, és un kuros, datat l'any 570 aC, esculpit per un artista anònim dels tallers de l'Àtica, que es considera una de les obres mestres del període arcaic de Grècia.

El Moscòfor té 1,65 metres d'altura i va ser trobat entre les ruïnes de l'Acròpoli d'Atenes. Actualment s'exposa en el Museu de l'Acròpoli d'Atenes, és una de les poques escultures gregues que són originals des del seu descobriment fins ara amb la seva naturalitat.

Aquesta escultura va ser ofrenada a la deessa Atena, per Rombes, fill de Pales, tal i com consta a la inscripció de la base. Representa a un home que sacrificarà un vedell, això suposa un precedent de la versió clàssica cristiana del bon pastor.

I fins i tot transmet cert encant per la mirada que ens llança l'animal i el gest alegre de l'home.

Aquesta escultura està feta de marbre del Mont Himet, cal tenir en compte, que analitzant les conques dels ulls, es pot deduir que es van fer amb una eina d'escultura anomenada trepà, una espècie de trepant manual, i que en origen aquests buits es van fer per a acollir algun tipus d'incrustació en pedres d'un altre material i color, la qual cosa li atorgaria encara més expressió a la figura, per donar-la vida i color, i per últim el seu sòcol es va adjuntar al peu dret de l'escultura.



Els kuroi són escultures masculines de l'art grec arcaic òbviament de cos idealitzat amb una perfecció i geometria especialitzada pels grecs, que representen figures dempeus nues amb anatomia molt simple: braços enganxats al cos, engonals molt marcats, somriure arcaic, ulls ametllats, pòmuls molt marcats i cabellera trenada un dels pentinats més típics dels kuroi, a més d'altres característiques com a frontalitat, hieratisme i simetria.



MOSCÒFOR



Com uns altres kuroi, té una barba espessa, símbol de l'edat adulta. Porta un mantell fi. La nuesa de l'escultura és l'aspecte principal de l'art, ja que es va adherir a les convencions artístiques de l'època. El mantell, d'altra banda, el representa com un ciutadà respectable i reconegut. El desafiament de representar a l'home i a l'animal junts s'aconsegueix amb èxit amb aquesta escultura arcaica. Les cames del panxell se subjecten fermament, creant una composició en forma d'ics. Aquesta interacció entre el vedell representa un vincle fort i inseparable entre els dos. Es pot considerar el Moscòfor és una escala més en l'evolució de l'art grec, i a més és un precedent per a moltes representacions escultòriques de les còpies romanes de temàtica semblant, alguna cosa que fins i tot arriba a temps del Cristianisme, com es va comentar abans on la figura del Bon Pastor, que en moltes ocasions es presenta d'una forma molt semblant de l'escultura grega.

ESCULTURA GREGA

POSIDÓ DEL CAP ARTEMÍSION

Una de les troballes arqueològiques més importants dels darrers anys ha estat l'escultura de Posidó del cap Artemision, que va ser localitzada en el fons del mar, a prop del cap Artemision, al nord de l'illa d'Eubea, en un vaixell datat entre el I aC i el I dC. Es va trobar un braç al 1926 i, dos anys més tard, al 1928, es va trobar el cos.

L'autor d'aquesta escultura és anònim, amb poca seguretat es podria dir que és de Calamis qui també va executar, l'estàtua d'Apol·lo al 429 a.C. La majoria d'experts coincideixen en el fet que aquesta estàtua va ser creada el 460 a.C. Va ser realitzada amb bronze, amb la tècnica de fosa. Les seves dimensions fan 2 '1m metres d'alçada.

Aquesta obra es troba i exposada al públic al Museu Arqueològic Nacional d'Atenes. Aquesta estatua representa el déu Posidó llençant el trident, té un estil natural idealitzat, mostra estabilitat sense mostrar rigidesa, les marques de les cames, braços i cara, fan que la frontalitat es trenquin.

Els cabells estan més treballats i detallats, el cos trenca amb la geometria arcaica, i com que gairebé no té moviment es pot dir que correspon a l'època clàssica.

En conclusió aquesta obra és una de les poques estàtues de l'antiga Grècia que és original en comparació amb les còpies romanes.

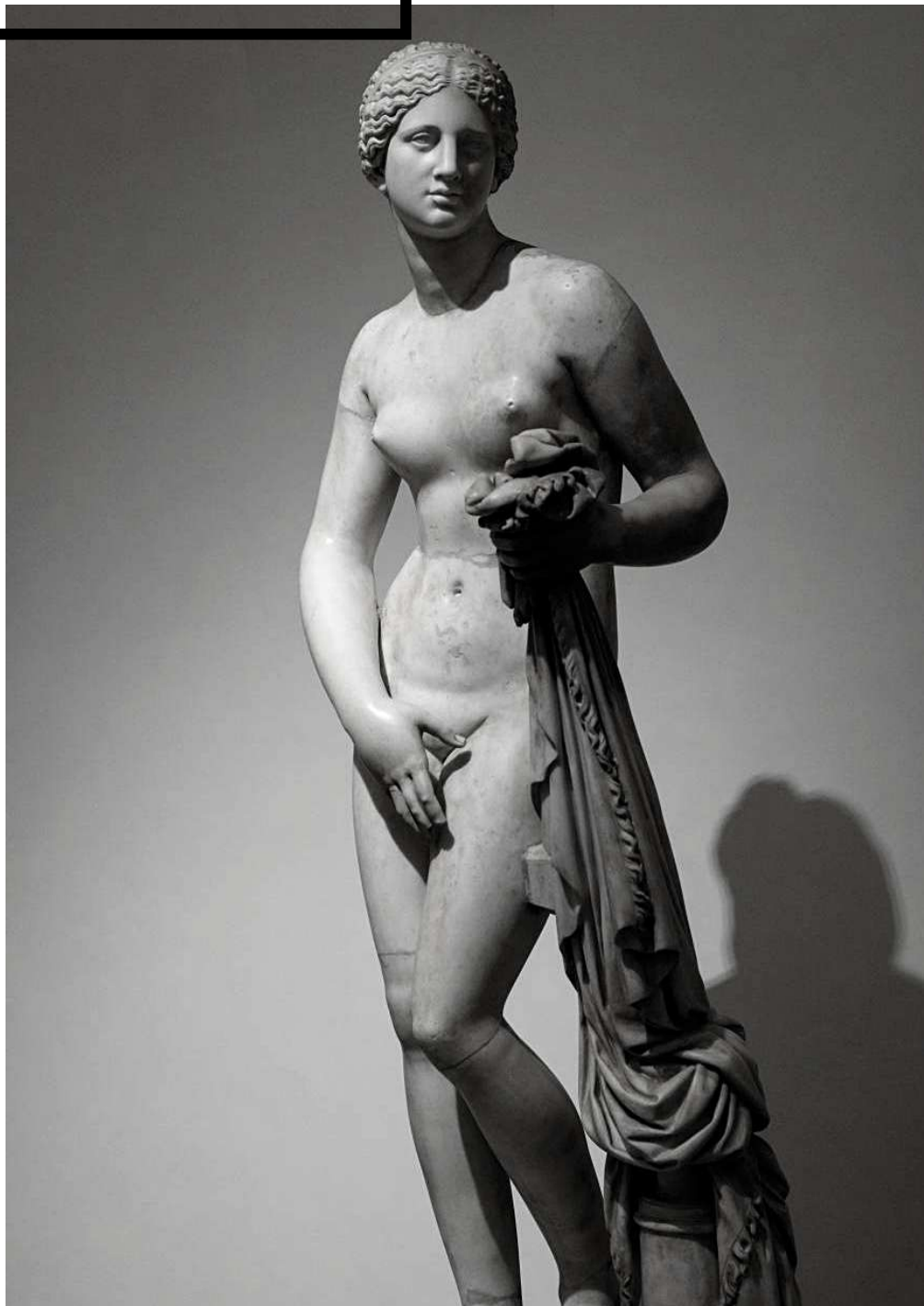


ESCULTURA GREGA

AFRODITA DE CNIDOS

L'Afrodita de Cnidos és una obra escultòrica de Praxíteles, l'obra original no es va conservar, sol hi ha la còpia romana. La van crea aproximadament al 360 a.C. Les dimensions de la còpia romana són de 205 cm d'altura. Pertany a l'època grega i el seu estil és grec clàssic. La còpia es va trobar a un tholos dedicat a la deessa a Cnidos, la localització actual és al Museu Pio Clementino al Vaticà. La còpia està creada amb marbre i l'original estava feta de bronze. La tècnica que es va utilitzar a l'original va ser la fosa, però, en la còpia va ser per talla.

És una escultura exempta, d'una dona jove despullada dempeu que representa la deessa grega Afrodita. Els investigadors pensant que qui va fer la funció de model va ser Friné. Es tracta de la primera escultura femenina que es representa un nu femení ideal, assentant així el precedent de l'anatomia femenina i sent una font d'inspiració i de model per moltes escultures realitzades a èpoques posteriors.



La dona es troba de peu, es pot trobar un contrapost a la cama dreta que es troba tensa, mentre que l'esquerra es troba flexionada. El maluc està representada des de darrere, hi ha una elevació del maluc dibuixant una esa, formant la famosa corba de Praxíteles.

L'esquena es troba corbada cap endavant, el coll es troba cap endavant i el cap girat, mirant cap a la seva esquerra. El braç esquerre es troba cap a fora de la composició. A la seva mà esquerra sosté una tela que cau sobre una gerra d'aigua. Tant la tela com la gerra tenen la funció de suport.

AFRODITA DE CNIDOS



Mentres el seu braç dret va cap endavant i la seva mà dreta tapa sutilment les seves zones íntimes.

Per la part del seu rostre, té una expressió equívoca, és a dir, està representada amb una expressió absent, amb un gest de vergonya.

Els seus llavis són carnosos, els ulls ametllats, el nas recte i els cabells es troben recollits amb una diadema.

Destaca el joc de llums i ombres que fan contrast amb les fines textures de la pell, la textura del cabell i sobretot la tela que té a la mà esquerra.

Es creu que l'escultura original hagués estat policromada, és a dir, hagués estat pintada i amb una capa de cera transparent que tenia la funció de fondre els diferents colors.

Afrodita és, a la mitologia grega, la deessa de la bellesa, la sensualitat i de l'amor. El seu equivalent romà es Venus. És important recalca que a l'antiguitat no és referia a l'amor com a sentiment romàntic, sinó a l'eròtic.

En conclusió l'Afrodita de Cnidos ha estat font d'inspiració per les èpoques posteriors a la seva.

ESCULTURA GREGA

VICTÒRIA DE SAMOTRÀCIA

La Victòria de Samotràcia és una escultura realitzada amb marbre a l'antiga Grècia al 190 a.C, que representa la deessa Victòria. Va ser descoberta al 1863 al Santuari dels Grans Déus pel cònsol francès Charles Champoiseau, un arqueòleg aficionat. Aquesta obra pertany al període hel·lenístic. El període hel·lenístic o època hel·lenística va tenir lloc entre els segles IV i I a.C. Aquesta etapa es considera un període de transició entre el període grec clàssic i l'Imperi Romà. Actualment, l'escultura original de la Victòria de Samotràcia es troba al museu del Louvre, tot i que hi ha còpies d'aquesta a Grècia, Montpeller i Londres.

L'escultura es compon originalment del cos de la deessa Victòria amb dues ales i els braços lleugerament elevats. Un dels braços es mostra més elevat que l'altre, ja que originalment es creu que sostenia una corona de llorer. Aquests ornaments, també coneguts com a corones triomfals, eren una distinció honorífica que simbolitzava un reconeixement o victòria per a qui la rebia. Actualment, l'escultura de la Victòria de Samotràcia, no es troba conservada al cent per cent, ja que li falten els dos braços i el cap.



VICTÒRIA DE SAMOTRÀCIA



Aquesta obra presenta les característiques de l'art hel·lenístic, que és l'últim període de l'escultura grega.

Algunes d'aquestes característiques són, la complicació compositiva, la grandiositat i ruptura de la proporció classicista, el realisme, el trencament de l'equilibri, el gust pel moviment, la tensió dramàtica, la sensualitat i bellesa, i l'habilitat tècnica.

Es pot considerar que l'escultura de Victòria de Samotràcia ha estat un referent per molt artistes al llarg de l'història de l'art, fins i tot ha inspirat a la marca esportiva Nike, per al logo, que hauria de pronunciar-se de la mateixa manera.



ESCULTURA ROMANA

AUGUST DE PRIMA PORTA

Octavi August fou el primer emperador de Roma des del 27a.C. fins al 14d.C., i va posar fi a les guerres de conquesta, començant un període de pau, que amb excepció de guerres esporàdiques, va durar dos segles (Pax Romana). Una de les obres més conegudes del període imperial, va ser l'August de Prima Porta. Durant l'època republicana, el realisme extrem va ser molt present en l'escultura, mentre que durant l'època imperial, va existir una forta influència grega. Aquesta s'utilitzava als retrats dels emperadors, que eren idealitzats i, resumien totes les virtuts que havia de tenir algú digne de governar l'Imperi.

A August l'hi van representar de moltes maneres diferents, la més reconeguda és l'escultura d'August Prima Porta, actualment conservada als Museus Vaticans. Aquesta peça va ser realitzada el 14 aC en bronze i anys més tard copiada al 19 aC, avui dia d'autoria desconeguda. L'escultura va ser trobada a la Vil·la Ad Gallinas Albas (propietat de Livia, de Prima Porta (Roma)).



AUGUST DE PRIMA PORTA

Aquesta escultura és realitzada amb la tècnica de la talla, tot i que per la versió original es va emprar la fosa, ja que era de bronze.

En aquesta còpia, el material utilitzat és el marbre, que presenta un acabat polit, originàriament policromat. Es pot veure que és una obra exempta visible des de diferents angles.

Es tracta d'una figura dempeus de 2'04m d'altura. Es pot observar que l'emperador posa com un general victoriós, enlairant el braç dret i mostrant insígnies de la legió.

Si ho mirem directament es pot interpretar que es una estructura figurativa, no hi ha idealisme, és tot realisme ja que té un cos d'una persona normal i també hi ha uns altres punts que ens ho diuen també: El moviment de la túnica i l'expressió de serenitat que té a la cara. Un dels elements més destacats d'aquesta escultura és el programa iconogràfic de la cuirassa.



L'escultura té tres temes diferents entre els quals està: la política, perquè August era l'emperador, commemorativa perquè no deixava de ser un retrat d'algú molt important, i per últim però no menys important, era propagandista perquè no deixava de ser una escultura que recordava qui manava. Jo crec, que va ser una escultura que va servir com exemple per a altres escultors i que va fer un petit canvi al art conegut fins aquell temps.

ESCULTURA ROMANA

ESTÀTUA

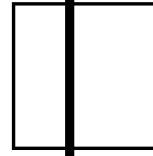
BARBERINI

Ens trobem davant una imatge d'una escultura coneguda com a retrat de Brutus Barberini, Patricio Barberini o també el togat Barberini. Està datada cap al segle I a. C. i pertany a l'Art Romà en la seva època Republicana. L'autor de l'obra és desconegut i avui en dia es troba exposat en el Palau dels Conservadors de Roma. Es tracta d'una escultura figurativa de caràcter realista, de dimensions humanes. La figura representa a un patrici romà dempeus que sosté a les seves mans dues màscares funeràries de cera. Està tallada en marbre blanc, la qual cosa ens dóna una idea de la importància social del retratat.

El patrici Barberini mostra una composició piramidal, els braços gairebé no se separen del cos, el que confereix a l'escultura una certa pesadesa i absència de moviment. D'altra banda, la seva disposició, fa que malgrat ser exempta aquest concebuda per al domini de la vista frontal, sense aportar molts punts de vista. S'observa una certa simetria en el grup, únicament trencada per la diferent altura en la qual es disposen les dues màscares funeràries. L'escultura recull moltes de les influències gregues, predominants en l'època republicana, d'aquí, l'ús del contrapposto, un cànon de vuit caps i l'ús del marbre. També recull influències etrusques com el cultiu del retrat realista, que més enllà de representar fidelment el rostre del personatge, tracta d'aprofundir en la seva psicologia, com podem apreciar en la seva mirada profunda i les seves galtes marcades que afegeixen sobrietat i solemnitat al rostre.

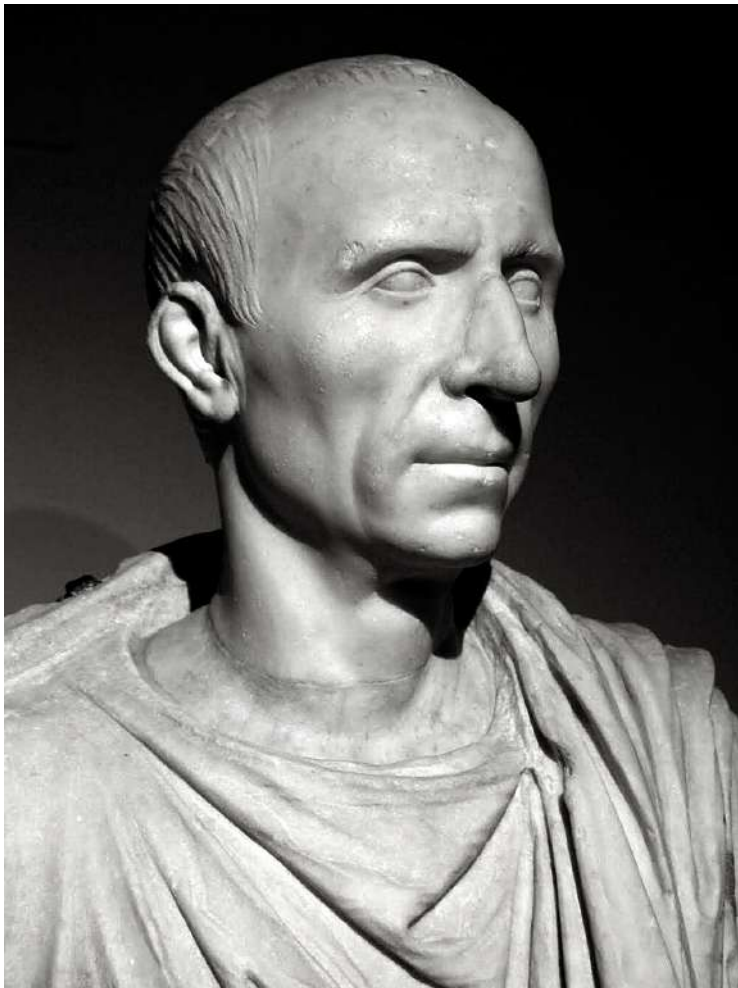


ESTÀTUA BARBERINI



Amb aquesta obra s'aconsegueixen tres retrats perfectament individualitzats que transmeten trets psicològics diferents. L'autor proposa diferents textures, algunes llises i polides com s'observa en els rostres i altres com les empleades en la toga. La toga cau suaument cenyint-se en algunes parts al cos de Barberini, creant uns plecs ondulats molt naturals que ajuden a crear jocs de clarobscur al mateix temps que doten d'un cert dinamisme a la imatge. I també recorre a elements externs com el tronc d'una palmera, que serveix de suport, per a aguantar el pes del braç que sosté una de les màscares.

Segurament la funció d'aquesta escultura és la de l'exaltació de la condició social del patrici Barberini. L'ús de la toga, delata a les clares la pertinença a un grup social privilegiat, l'aparició de les màscares funeràries són un clar llinatge del personatge que exaltarien una vegada més la pertinença a la oligarquia romana, que permetia tenir imatges de difunts estava reservat per els privilegiats. A més tindria una funció funerària en representar a dues generacions de difunts.



L'escultura romana va estar inspirada des del començament per dos de les cultures més importants del seu entorn. L'escultura grega, influent en tot el Mediterrani i en la península Itàlica a través de la Magna Grècia. Així l'escultura romana va evolucionar a través dels models grecs, tant en la seva factura, equilibri, naturalisme i qualitat tècnica, va adquirir el seu caràcter, greu, serè, seriós i realista de l'escultura etrusca. El retrat de Brutus Barberini és una de les mostres d'aquest eclecticisme artístic que donaria lloc a un llenguatge escultòric amb identitat pròpia i tindrà la seva major expressió en obres com l'August Prima Porta, o els relleus de l'Ara Pacis. Sense dubte l'estàtua Barberini és una obra amb una influència històrica ja que serà decisiva en la configuració del retrat en el Renaixement.

ESCULTURA ROMANA

DIANA

D'ITÀLICA

L'escultura de Diana caçadora d'Itàlica és una obra d'autoria desconeguda. Aquesta peça és del segle II dC, per tant pertany al període romà. Va ser trobada a una excavació arqueològica en el Teatre d'Itàlica en l'àrea coneguda com "Los Palacios" tot i que actualment es troba al Museu Arqueològic de Sevilla.

El tema que representa aquesta imatge és mitològic, ja que es tracta d'una deessa romana, Diana. A l'haver-se trobat a una excavació d'un teatre explica la seva funció allà, els romans solien decorar tots els llocs públics amb estàtues dels seus déus més importants. En concret, en aquesta excavació en el teatre d'Itàlica es van trobar moltes escultures de deus i deesses romanes, però són més de la deessa Diana. Donat el context en el qual es va trobar aquesta estàtua, podem afirmar que el seu objectiu era propagandístic.

L'estàtua és exempta, és a dir, que està feta per ser mirada des de diferents punts de vista. És individual, ja que sol hi ha un personatge. El material amb la que és realitzada és el marbre blanc de Paros, amb això sabem que la tècnica que es va utilitzar és la talla.



Per la part de la composició, és una figura bastant simètrica i dinàmica que crea la sensació de moviment.

Es tracta d'una figura femenina dempeus, carregant el seu cos a la cama esquerra, que es troba al costat d'un arbre, on hi ha penjat la pell d'un xai, les seves potes i cap penjant cap endavant. Porta una túnica curta, amb un cinturó, en el fermall té una figura d'un be.

DIANA D'ITÀLICA

Porta botes altes, al cap porta una diadema en forma de mitja lluna, deixen veure el seu cabell ondulat, recollit en la nuca per un monyo baix. El seu rostre mira cap a la dreta. El braç d'aquell costat està aixecat, amb el colze doblegat, com si estigués sostenint un objecte, possiblement una llança o un arc. L'avantbraç esquerre cau, però el doblega a l'altura del colze, per sostenir probablement una arma diferent. En aquest cas, es presta atenció al tractament de les textures, que es pot veure en el tractament dels plecs de la roba que porta el personatge. No cau amb molta fermesa, però no obstant podem diferenciar la roba de la pell i els diferents teixits i peces. Deixant així les diferents qualitats. Al tractar-se d'una deessa, la seva figura està idealitzada, el seu cànon és clàssic i estilitzat.



En la mitologia romana Diana era la deessa verge de la cacera, protectora de la natura i de la Lluna. La seva equivalència grega es Artemis. Diana va ser originalment una deessa de la cacera, relacionada amb els animals, després va passar a ser la deessa de la Lluna. Diana ha sigut des de sempre una de les deesses més importants del panteó romà i per això s'han localitzat nombroses estàtues seves, així com diverses versions que es confonen entre si com és la Diana d'Itàlica i la de Versalles. Ambdues peces no tenen res a veure, l'únic que tenen relació és que el personatge és el mateix, la seva diferència més evident és que la Diana de Versalles es troba en millor estat de conservació que la d'Itàlica.

ESCULTURA ROMANA

ESTÀTUA

EQÜESTRE DE

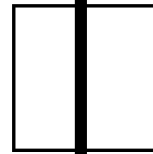
MARC AURELI

L'estàtua eqüestre de Marc Aureli, va ser realitzada durant el govern del propi emperador l'any 176 dC, per tant pertany al període romà Imperial. El seu autor és desconegut. Aquesta escultura mesura 4'24 metres d'alçada. L'estàtua eqüestre de Marc Aureli està feta de bronze i va ser realitzada amb la intenció d'honorar l'emperador. Marc Aureli, va ser emperador de Roma del 161 al 180 dC. Aquest, va ser conegut per ser un popular filòsof durant el període de l'estoïcisme romà.

L'estoïcisme era un sistema filosòfic fundat per Zenó de Cítion a l'any 336 aC. Actualment, el retrat eqüestre de Marc Aureli, es troba a l'interior dels Museus Capitolins de Roma. Durant el govern de Marc Aureli, es va combatre la sublevació dels parts, les invasions dels pobles germànics a través del Danubi i les dels mauritans a través d'Hispania. Les legions que van combatre contra els parts van tornar portant la primera gran epidèmia que va assolir el seu imperi.



ESCULTURA DE MARC AURELI EQÜESTRE



El seu resultat d'aquesta epidèmia, va ser una gran elevació de la mortalitat, que va començar a reduir la població.

Rondant el temps en el que l'estàtua de Marc Aureli va ser elaborada, eren molt populars les escultures eqüestres, però no ho eren tant les de tamany real, com ho és aquesta. Aquesta obra, està esculpida amb bronze daurat, mitjançant la tècnica de la fosa, que consisteix en fer una estàtua de fang, cobrir-la amb cera i tornar-la a cobrir amb un material que no es desfà amb la calor, es posa al foc, i la cera es desfà i s'aboca el bronze fos a sobre del buit de la cera d'abans i es deixa refredar.

Es desmotlla l'estàtua i es poleix. El tipus de textura de l'acabat és bastant rugós. Aquesta figura és una escultura policromada, és a dir, que es d'un sol color, però actualment només es poden veure les restes de policromia en el cap del cavall i en la túnica de l'emperador.

És un tipus d'escultura volum rodó i, tipològicament, és una estàtua en posició eqüestre o a cavall. L'escultura, té el cap dret, amb la mirada dirigida al front i saluda amb el braç lleugerament estès. Aquest gest amb la mà és un gest de crida d'atenció abans de començar el discurs a les tropes. El cavall té el cap lleugerament de costat i la pota davantera dreta aixecada, mentre que una de les del darrere toca lleument el terra.

ESCULTURA DE MARC AURELI EQÜESTRE

El temps que presenta aquesta escultura és la captació del moment en què l'emperador està saludant a les seves tropes. El volum d'aquesta estàtua és massís, transmet solidesa, força i poder. L'expressió de l'anatomia de Marc Aureli és idealitzada, no gaire semblant del realisme del retrat romà, amb una voluminosa cabellera de rinxols i barba poblada i llarga. El personatge de Marc Aureli, està representat amb gestos sense tensió, ja que es pretén mostrar la imatge de l'emperador amb rigor i veracitat, amb una caracterització en què destaca el fons moral i la noblesa del personatge, tot i que manté certa idealització física. No vesteix d'armadura, porta una túnica curta i està calçat amb botes de patrici. La força del cavall contrasta amb la serenitat de l'emperador. El cavall està representat amb un gran realisme, amb musculatura i plecs a la pell.

L'escultura eqüestre de Marc Aureli, ha tingut un gran impacte en la història de l'art, ja que aquesta escultura ha tingut una gran repercussió en èpoques més properes, on molts escultors l'han pres com a referència per a noves creacions com és el cas de l'escultura eqüestre de Felip IV, entre altres.





EDICIÓ A CÀRREC DE:

**ÁLVARO C.
PAULA L.
LAURA L.
KARLA V.
MIQUEL R.**

